

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 28

Lýsingarprisur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 15. juli 1950

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,50 + porto um fjórðingsárið

24 Árg.

ROYNDARSTØÐIN OG MJÓLKASØLAN

Í 42 ár hava traðarmenninir í Hoyvík og á Hvítanesi og bóndin í Hoyvík latið mjólk til Sanatorið. Tey fyrstu 40 árin hava teir sjálvir borið mjólkina. Tey síðstu 2 árin er bilur komin eftir henni.

Í hesi 42 ár er ikki ein dagur farin burtur ímillum — Sanatorið hevur hvønn einasta dag fingið sína mjólk.

Fyri 6 árum síðani byrjaði Royndarstøðin í Hoyvík at lata nakad av mjólk til Sanatorið. Nú hendir tað, at Sanatorið fær meira mjólk, enn teimum nýst. Teir lata so burturav til hospitalið, ið fær í minna lagi. Hetta er so alt gott og væl.

— Men hvat hendir. Í mai í ár kemur royndarstøðin í Hoyvík á føroyskar hendur. Tað skuldi verið ein fyrimunur, tí føroyingar skuldu havt bestan kunnleika til føroysk búnaðarviðurskipti. Men ikki gingi meir enn 2 krákmánaðir, fyrr enn hoyvíkingar og hvítanesmenn fingi uppsagn »vegna landsstýrið«. Nú skuldi Royndarstøðin í Hoyvík — og einans hon — lata mjólk til Sanatorið.

Hetta var dekan og harður smeytur fyri traðarmenninar og bóndan. Kanska fer bóndin í Hoyvík at selja róma til Havnar eins og syðradals- og norðradalsmenn gera; men traðarmenninir noyðast at taka neytini av — og summir hava longu gjørt tað. Hvat skulu teir nú við 2 og 3 kúm?

Ja, hesir menn vaknaðu við kaldan drey. Ikki eitt orð vistu teir frammanundan — teir fingi bert eina uppsagn við 14 daga varni til 1. juli.

Vit hava altíð verið av teirri áskoðan, at Royndarstøðin var fyri at dugna landbúnaðinum; men nú siggja vit at hon tvørturímóti er honum til mein. Og Sanatorið? Hvønn fyrimun fær tað av hesi nýskipan? Vit duga ikki at siggja nakran. Royndarstøðin kann ikki lata nóg mikið av mjólk, so teir noyðast at fáa nakad niðan úr Havn, og hon er ið hvussu er ikki bligari enn mjólk, teir fingi av Hvítanesi og úr Hoyvík.

Ja, hetta er stóðan í dag.

Men hvør hevur ábyrgina?

Okkum kunnugt hevur landsstýrið ikki havt hetta mál á fundi, so uppsøgnin má vera stilað av onkrum øðrum — helst Sanatoriistjóranum — og síðani vælsignað av onkrum á landsstýrisins skrivstovu.

Tað fer ikki at bera til, at landsins stovnar skulu gerast meinboðar fyri føroyskari mjólkframløislu, ið sanniliga ikki hevur ov rúm kor at arbeiða undir. Hetta má fáast aftur á beint beinanvegin.

Korea

Amerikumenn tykjast ikki at kunnu steðga teim kommunistiku herdeildunum í Suðurkorea, teir hoga javnan undan. Teir siga, at teir ikki enn hava fingið nóg mikið av vápnum fram til stríðsøkini. Kommunistar royndu at koma sær fram at býnum Fusan, har amerikumen seta á land herfólk, og hagar teir flyta krígsútgjerd sína frá Japan. Tað sær so vánaligt út fyri amerikumennum á Korea nú, at um tað ikki í komandi viku eydnast teimum at steðga teim kommunistisku herdeildunum, verða teir helst noyddir at rýma av Korea.

EINANS LYGNINA

hevur »Dagblaðið« at taka til sum vápn móti P. M. Dam í grønlandsmálinum

Gjort í brókur veit »Dagblaðið« sær einki at gripa til fyri at fella P. M. Dam uttan verstu illgitan og beinavegin ósannindi.

»Dagblaðið« roynir at siga fólki at P. M. Dam skal hava fingið framt, at tað skal verða ein treyt fyri Føroyingar at vinna fullar veiðisømdir í Grønlandi. At teir geva seg inn undir tað tilætlaða grønlandska sölufelagið, ið skal hava rætt til at fáa eina ávísu avgift av allari veiðu innanfyri sjómarkið.

Hetta er beinleiðis ein grov ósannind.

Sannleikin er, at P. M. Dam tvørturímóti var ímóti eini tilikari skipan, sí talu hansara í grønlandsmálinum á ríkisdegi, har ið hann bar sterkt ímóti hesum og fekk státsministarin at lova at hava samráðingar við føroysk vinnufeløg og landsstýrið um eina serliga söluskipan fyri hin føroyska fiskin.

Ursliðið av Dams mótmæli móti júst hesum, sum »Dagblaðið« ósatt sigur hann at hava framt, er, at tær gomlu grønlandsreglurnar komu at standa við fyri í ár, til tess stundir kundu verða til samráðingar áðrenn endiligt varð avgjört viðvíkjandi söluni av tí fiski, sum Føroyingar koma at fiska inni á teimum grønlandsku fjórðunum og aðrastaðni innanfyri sjómarkið í Grønlandi.

»Dagblaðið« afttrar seg ikki við at siga, at Dam hevur hildið tað donsku inspektionina hava

borið seg beint at, tá ið hon sum fjarritað heim tók tey føroysku skipini og legði stórar bötur á tey.

Aftur ein grov ósannind.

Vit skrivaðu eina grein um grønlandsspurningin.

Fyrsta linja av yvirskriftini til hesa grein var eitt mótmæli til at burðin hjá inspektionini. Men vit søu tað sum eitt hjartamál at skapa hitt besta forholdið millum tær triggjar tjóðirnar Grønendingar, Føroyingar, og Danir vildu ikki, samstundis sum vit mótmæltu, dylja, at vit hava hoyrt ein hóp av Føroyingum siga frá summum inspektionarchefum, hvussu treyðugt teir vildu taka Føroyingar og tí ofta settu kikkarin fyri hitt blinda eyga fyri at sleppa frá at taka teir og fleggja teir bötur. Hetta var ikki sagt bara fyri at rósa, men fullt so nógv fyri at vísa á, at inspektionin væl kundi — uttan at gera nøkrum skaða — lá ið verið at høgga føroysk skip.

»Dagblaðið« hevur gjørt okkum eina tænastu við at geva okkum høvi til at undirstrika týðningin av P. M. Dams arbeiði í grønlandsmálinum.

Allir menn vita, at tað hevur staðið í botni í grønlandsspurninginum, men at tá ið P. M. Dam kom á tal við Grønendingar í landsráðnum og í grønlandskommisjónini eins og á ríkisdegi fekk høvi til at halda fram okkara Føroyinganna yn-

ski um opnan av Grønlandi fyri okkum eins og fyri hinar dansku ríkisins íbúgv, brotnaðistongilin í Grønlandi og hurðarnar vórðu opnaðar fyrrí øllum Danamarkar ríkisins státsborgarum, har undir fyri Føroyingum, sjálvt um hetta fyrst næsta ár verður ein veruleiki fyri Føroyingar.

»Dagblaðið« trúttar inn í fólk — verri enn nakar nazistur — at Dam og javnaðarmenn hava verið ímóti, at Føroyingar skulu útbýggja Grønland til frama fyri fisking sína við Grønland.

Hetta er ikki mista ósannindin.

»Dagblaðið« veit tað — men tað vil í ki siga sannleikan Dam til heiðurs — og allir lögtingsmenn og øll tey, ið fylga við vita, at tá í P. M. Dam kom heim aftur úr Grønlandi í fjør legði hann fyri tingið fullfíggað uppskot um, hvat ið hann helt Føroyingar skuldu gera, útbýggja haruppi. Seinri kom hin føroyska sendinevndin fram við einum bóklingi. Men viðvíkjandi hvat ið skuldi verða gjørt í Grønlandi stóð einki í hesum bóklingi, sum ikki var uppskot um í Dams frágreiðing.

Vit kundu, um plásstrot ikki var, hildið áfram, tí eingin kann av sonnum vika tí, at ídnari fyri at vinna Føroyingum allar fullar og heilar sømdir í Grønlandi enn javndarflokkurin og fyrst og fremst P. M. Dam finnst ikki.

Annar motorurin

er nú komin til nýggja ravmagnsverkið í Havn. Teir skuldu báðir verið komnir; men hin brotnaði, tá hann varð royndur niðri, so hann kemur helst ikki fyrr enn um einar 2-3 mánaðir.

Hópur

av blaðtillfari fær ikki pláss í hesum blaðnum og má tí bíða til næsta blað, harímillum framhaldsgreinin »Grønlandsmálið«.

Tit fáa

bestu málingina hjá okkum.

M. P. Jacobsens málarábúð

Tórshavn - Telf. 323.

Lastvognskoyring

Anton Arge (y) Húsabrugv

Tlf. 443